

گزارش تخصصی آموزگار ابتدایی :

جذاب کردن درس انشاء برای دانش آموزان با

روش های خلاقانه

فهرست مطالب

۳	مقدمه (طرح مساله وموضوع)
۴	بیان مساله
۴	اهداف گزارش اختصاصی :
۴	هدف اصلی :
۴	اهداف جزئی :
۴	مقایسه با شاخص :
۵	ارزیابی از وضعیت موجود :
۵	پیشینه ی تحقیق در مورد درس انشا:
۵	تجزیه و تحلیل اطلاعات
۶	چگونگی انجام کار:
۸	ارزیابی بعد از اجرای طرح (نقاط قوت)
۸	نقاط ضعف :
۸	پیشنهادات
۱۰	منابع و ماخذ

مقدمه (طرح مساله و موضوع)

انشا در لغت به معنی سخن آفریدن و نشو نما دادن و بزرگ گردانیدن است. و در اصطلاح ادبیات عبارت از نگارش جمله ها و عبارتهایی است که افکار و اندیشه نویسنده را به صورتی روشن و زیبا بیان کند تا خواننده آنها را به آسانی بفهمد و برای او خوشایند باشد.

یکی از عوامل متعدد ناموفق بودن درس انشا نداشتن روش مناسب است. لزوم به کارگیری روش مطلوب در تدریس به اندازه ای است که بعضی از دست اندرکاران علوم تربیتی بهره گیری از روش های مناسب را مهم تر از دانش آن درس دانسته اند.

تلاش برای تدریس انشا امری ضروری و لازم است. در سر کلاس های ما تدریس به همان شیوه های سنتی تکرار مطالب گذشته است. و از دیدگاه علوم تربیتی هر کاری که مکانیکی انجام شود کاری آموزشی نیست. زیرا خلاقیت در آن وجود ندارد و تا خلاقیت نباشد مسائل اجتماعی، اقتصادی، صنعتی، و سیاسی حل نمی شود و باید کاری کنیم که کلاس انشا تبدیل به کارگاه نوشتن شود.

بیان مساله

پس از چند جلسه تدریس در درس انشا پایه ..... به این نتیجه رسیدم که در طول سالهای گذشته به درس انشا اهمیتی داده نشده بود زیرا دانش آموزان به آسانی نمی توانستند بنویسند و افکار خود را بیان نمایند و درس انشا برای آنها جذابیتی نداشت . نارسایی حتی بر نحوه ی پاسخ دادن آنها در دروس کتبی نیز اثر گذاشته بود. این مسئله فکر مرا به خود مشغول ساخته بود که به راستی چگونه می توانم دانش آموزان را با درس انشا آشتی دهم ؟ و شیوه های اندیشیدن را پیرامون یک موضوع فراهم آورم؟ و کلاس انشا را از حالت خشک و سرد بیرون بیاورم؟ و با استفاده از روش های مختلف، تجربیات اولیا همکاران و مشاوران و متخصصین تعلیم و تربیت دانش آموزان را از منزلگاه مراحل تفکر تحلیل، ترکیب، نقادی و نوآوری و ابداع بگذرانم؟ و به پرورش قدرت تفکر و تحلیل آنها بپردازم.

اهداف گزارش اختصاصی :

هدف اصلی :

جذاب کردن درس انشاء برای دانش آموزان

اهداف جزئی :

یافتن علل بی علاقهگی دانش آموزان به درس انشاء

چگونه می توان شیوه ی اندیشیدن را در دانش آموزان تقویت کرد .

بکارگیری راه هایی جهت جذاب کردن درس انشاء

مقایسه با شاخص :

در مقایسه با شاخص دانش آموزان باید به درس انشاء علاقمند شوند و براحتی درباره مطلب داده شده انشاء بنویسند .

ارزیابی از وضعیت موجود :

برای حل این مشکل ابتدا به جمع آوری تجربیات اولیا دانش آموزان در ارتباط با درس انشا پرداختم و در جلسه ی ارتقا کیفیت آموزگاران در آبان ماه مسئله را مطرح نمودم و از تجربیات همکاران محترم به خصوص مدیر مدرسه استفاده نمودم.

و در این رابطه به مطالعه ی کتابهای مختلف از جمله: آیین نگارش، ره یافت های آموزشی و تربیتی در درس انشا خودآموز روش تدریس مهارت نوشتن در دوره ی ابتدایی، خودآموز روش تدریس زبان فارسی، شیوه های خلاق آموزش انشا، آموزش خاطره نویسی پرداختم.

پیشینه ی تحقیق در مورد درس انشا:

نتایج تحقیق سیر تاریخی درس انشا در کتاب های درسی مدارس ایران از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۷۳ کاری از سید حسین محمدی حسینی نژاد به شرح ذیل است.

- ۱- به دلیل این که در کار تالیف کتاب های درسی به ویژه انشا هیات های علمی، تخصصی نظارت نداشته اند، توجه جدی و پیگیر به این درس نشده است
- ۲- کتابهای راهنمای انشا عملاً فاقد یک برنامه عملی و هدف دار برای درس انشا می باشد.
- ۳- دانش آموزان در تمام مقاطع این درس را دوست دارند و آن را جدی تلقی می کنند.

تجزیه و تحلیل اطلاعات

پس از بررسی نظرات اولیا و همکاران به این نتیجه رسیدم در درس انشا موانع زیادی وجود دارد که برخی از آنها عبارتست از:

- ۱- ضعف فرهنگ مطالعه
- ۲- جایگاه نداشتن فرهنگ انتقاد و رواج فرهنگ تملق

۳- فرهنگ جرات نداشتن واتکا به خانواده برای ابراز ایده ها و آرام و هجوم به مسائل و برآورد راه حل و ارائه آن ها

۴- عدم وجود تشویق کارساز و مناسب

۵- ارزش نگذاشتن به نوشته های ابتدایی

۶- ملموس نبودن موضوعات و مسائل مورد بحث و تکراری بودن آنها

۷- همکاری نامناسب خانواده ها

۸- عدم وجود ارزیابی دقیق از درس انشا

۹- ذاتی و ارثی پنداشتن امر خلاقیت و ابداع

۱۰- مشخص نبودن جایگاه درس انشا در برنامه ی درسی به صورت اعتقادی و سهل الوصول بودن و در اختیار گرفتن آموزش آن و نیز زمان آن برای تکمیل دروس دیگر

چگونگی انجام کار:

برای جذاب بودن درس انشا و تشویق دانش آموزان به خوب نوشتن و شکوفا کردن استعداد نوشتن آنها و اینکه بتوانند بهترین واژه ها را در جمله های مناسب قرار دهند تا متنی روان و زیبا از نظر ساختار زبانی درست نموده باشند. فعالیتهای ذیل را در سر کلاس انشا به اجرا در آوردم

۱- ساخت کیسه ی جادویی و قرار دادن اشیا مختلف از جمله ساعت، کاغذ، سوزن، مداد و - که دانش آموز با انتخاب وسیله ی مورد نظر به طور تصادفی باید در مورد آن انشایی بنویسند.

۲- خواندن یک قصه یا داستان به صورت نیمه تمام و حدس زدن پایان آن به صورت نوشتاری توسط دانش آموزان برای تقویت اعتماد به نفس

۳- سخنرانی در مورد مسائل روزمره حداقل روزی ۳ دقیقه توسط یکی از دانش آموزان که به مسائل اجتماعی، فرهنگی و مشکلات جامعه ای امروز می پرداخت.

۴- دادن تصاویر به گروهها و انشای گروهی در مورد تصاویر و نقاشی ها

۵- ارائه دفتری با جملات زیبا که دانش آموزان به تناسب به جمع آوری مطالب نوشتاری ادبی زیبا می پرداختند.

۶- جمع آوری ضرب المثلها و کلام های شیرین گذشتگان

۷- توصیف محیط اطراف مانند کلاس، گل، مدرسه و ... به زبانی ساده و توجه به جزئیات آن

۸- تهیه ی دفتر خاطرات و نوشتن خاطره هایی که از لحاظ ادبی ارزش داشته باشند.

۹- تشویق دانش آموزان با عناوینی (همچون هزار آفرین نویسنده ی کوچک، با افکار بزرگ شما آینده ای با شکوه رقم می خورد و آفرینشی بهتر و خلاقیتی زیباتر را برای شما آرزومندم).

۱۰-آشنایی با نویسندگان بزرگ و آثار آنها

۱۱-خلاصه نویسی کتاب های جذاب و در خور فهم

۱۲-بردن دانش آموزان به دامن طبیعت و گردش علمی و ارائه گزارش در روز بعد

۱۳-دادن موضوعاتی از قبیل: ای کاش...

اگر به جای معلم، مدیر، رئیس جمهور و ... بودید

۱۴-نوشتن انشای تحقیقاتی و محقق بارآوردن دانش آموزان

۱۵-توصیف یک روز مطلوب و خوب و به یادماندنی

۱۶-سفر رویایی به سیارات منظومه شمسی

۱۷- موضوع انشا در مورد کشف چیزهایی که تا کنون بشر به آن دست نیافته است.

۱۸- آموزش آیین نگارش به دانش آموزان

۱۹- تبدیل کلاس به کارگاه نوشتن

۲۰- جمع آوری نمونه نثرهای زیبا و ادبی و خواندن آن با شور و احساسات در کلاس

ارزیابی بعد از اجرای طرح (نقاط قوت)

اجرای شیوه های پیش بینی شده به طور محسوس از بهبودی وضع موجود حکایت داشت. از تحویلی که در دانش آموزان به وجود آمده بود با توجه به رضایت اولیا و اظهار نظر مثبت همکاران اکنون دانش آموزان به راحتی می نوشتند، درباره ی مسائل روز اظهار نظر می نمودند و در سر صف انشاهای زیبای خود را به مناسبت های مختلف می خواندند. شواهد نشان می داد که کارهای گروهی بسیار موثر واقع شده بود و کلاس انشا جذابیت زیادی برای دانش آموزان داشت.

نقاط ضعف:

برخی از دانش آموزان بعد از اجرای طرح هنوز هم نتوانستند به خوبی انشاء بنویسند و این بدلیل تاثیر استعداد برا آنها بود

پیشنهادات

۱- باید کوشید تا کلاس انشا که مادر تمام دروس است دارای برنامه و طرحی مناسب در ابعاد گوناگون آموزشی باشد.

۲- مشکلات و تنگناها و علل افت و نارسایی کلاس انشا به درستی بررسی و تحلیل گردد و راه حل های مناسب و علمی برای رهایی از این شرایط نامناسب مطرح شود. (ره یافت های آموزشی و تربیتی در درس انشا سید حسین حسینی نژاد)

۳- شیوه های مناسب نگارش و انشا به دانش آموزان شناخته شود.

۴- مجموعه ی تجربه های موفق، روش های مطلوب و شیوه هایی که معلمان موفق در این زمینه داشته اند جمع آوری، بازیابی و بررسی شود.

۵- فرهنگ مطالعه رواج یابد و در ساعت انشا از مطالعه و کتابخوانی و فرهنگ انتقاد استفاده شود.

۶- تشویق اولیا و مربیان در ارتباط با نوشته های دانش آموزان

۷- برگزاری المپیاد های انشا نویسی

۸- بحث و تبادل نظر، پرسش و پاسخ در درس انشا

۹- بهترین انشاها در سر صف خوانده شود و مورد تشویق مناسب قرار گیرد فراست سبجانی.

منابع و ماخذ

روش تدریس فارسی ، ویژه دانشجویان مراکز تربیت معلم

مجله رشد آموزش ابتدایی ماههای دی و بهمن ۸۲

دفتر شورای معلمان مدرسه امید انقلاب یک سال ۸۲